

Sygn. akt III AUa 121/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Michał Bober SSA Lucyna Ramlo
Protokolant:	stażysta Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2016 r. w Gdańsku

sprawy E. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 listopada 2015 r., sygn. akt VIII U 342/15

oddala apelację.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSA Michał Bober

Sygn. akt III AUa 121/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.02.2015 r. pozwany organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ponownie ustalił ubezpieczonemu E. L. kapitał początkowy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 896,13 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest od 1974 r. do 1983 r. wyniósł 73,40%. Kapitał początkowy ustalony na dzień 01.01.1999 r. wyniósł 123.707,10 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego pozwany nie uwzględnił okresów: od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r., od 16.10.1971 r. do 11.12.1972 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. wskazując, iż zaświadczenie z 04.05.2015 r. wystawione przez Zakład Karny w K. nie zawiera informacji o wymiarze czasu pracy, jaki obowiązywał ubezpieczonego.

Ubezpieczony E. L. kwestionując powyższą decyzję wniósł o uwzględnienie powyższych spornych okresów do ustalenia wartości kapitału początkowego twierdząc, że podczas odbywania kary w Zakładach Karnych w S. i K. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powołując się na argumentację wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 04.11.2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wysokość kapitału początkowego na dzień 01.01.1999 r. na kwotę 127.283,09 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

Ubezpieczony (ur. (...)) od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r. był zatrudniony w Zakładzie Karnym w S. odpłatnie, w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony pracował w przywiesziennej stolarni przy produkcji m.in. stolików pod telewizory.

Od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. zatrudniony był w Zakładzie Karnym w K. odpłatnie, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. ubezpieczony pracował poza terenem zakładu karnego przy kopaniu rowów do urządzeń kanalizacyjnych. Od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. pracował przy grzewaniu worków foliowych.

Od 16.10.1971 r. do 11.12.1972 r. ubezpieczony wykonywał nieodpłatnie pracę w dziale finansowym.

Zaskarżoną decyzją z 23.02.2015 r. pozwany ponownie ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 896,13 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest od 1974 r. do 1983 r. wyniósł 73,40%. Kapitał początkowy ustalony na dzień 01.01.1999 r. wyniósł 123.707,10 zł.

Wykonując zobowiązanie Sądu, organ rentowy dokonał hipotetycznego ustalenia wysokości kapitału początkowego przy uwzględnieniu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w okresach od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r., oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r.

Doliczając okresy od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. oraz przyjmując za te okresy wynagrodzenie w wysokości minimalnej wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 73,40%, zaś wartość kapitału początkowego na dzień 01.01.1999 r. wynosi 127.283,09 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalili na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych pozwanego i dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy przedmiotowego postępowania, których wiarygodności oraz autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron procesu. Sąd ten również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu. Sąd równocześnie posiłkował się zeznaniami ubezpieczonego, które uznał za miarodajne i wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie było zasadne i wskazał, że zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte

przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6, 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, czyli w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od 01.01.1980 r. do 31.12.1998 r.

Kwestią sporną było uwzględnienie przy ustaleniu wartości kapitału początkowego okresów zatrudnienia ubezpieczonego od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r., od 16.10.1971 r. do 11.12.1972 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r.

Jak wskazywał pozwany, zaświadczenie z dnia 04.05.2015 r. wystawione przez Zakład Karny w K. nie zawierało informacji o wymiarze czasu pracy, jaki obowiązywał ubezpieczonego.

Na powyższe okoliczności Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe z dokumentów znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych oraz dokumentów zgromadzonych w toku postępowania sądowego oraz zeznań ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, w postępowaniu przed sądem, gdy przedmiotem sporu jest podstawa wymiaru świadczeń ubezpieczeniowych, fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do sądu należy ocena ich wiarygodności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 18.08.1993 r., III AUr 294/93, PS-wkl. 1994/3/6; wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, LEX 32696). W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w postępowaniu sądowym zgodnie z art. 473 k.p.c. nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron.

Bezspornym było, że od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. ubezpieczony świadczył odpłatnie prace na rzecz Zakładów Karnych w K. i S. oraz, iż w okresie od 16.10.1971 r. do 11.12.1972 r. świadczył prace nieodpłatnie.

Jednocześnie w aktach osobowych ubezpieczonego brak było informacji dotyczących wymiaru czasu pracy w okresach od dnia 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. Zarówno Zakład Karny w S. jak i Zakład Karny w K. nie był też w stanie określić wysokości zarobków jakie ubezpieczony uzyskał w ww. okresach.

Przesłuchany na rozprawie w dniu 07.10.2015 r. ubezpieczony wskazywał, iż w okresach od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

Podstawę orzekania Sądu Okręgowego stanowiło hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego (k. 53 akt kpu, pismo ZUS k.33) – wykonane w oparciu o opisane wyżej ustalenia Sądu. Z uwzględnieniem okresów zatrudnienia od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r., oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. kapitał początkowy ustalony na dzień 01.01.1999 r. wyniósł 127.283,09 zł przy przyjęciu za powyższe okresy wynagrodzenia minimalnego (pełny etat), podstawa wymiaru pozostała bez zmian w kwocie 896,13 zł – wskaźnik wysokości podstawy 73,40% z lat 1974-1983.

Decyzja hipotetyczna okazała się korzystniejsza dla ubezpieczonego od spornej decyzji pozwanego, zatem na jej podstawie Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie.

Na podstawie art. 217 § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosku pozwanego o przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem okresu zatrudnienia od 16.10.1971 r. do 11.12.1972 r. Jak wskazano powyżej, w sprawie bezspornym było, iż w spornym okresie ubezpieczony świadczył prace nieodpłatnie - zatem okres ten nie stanowi żadnego z okresów, które przyjmuje się przy ustalaniu kapitału początkowego w myśl ww. art. 174 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W związku z tym, Sąd Okręgowy uznał, że powoływanie powyższego dowodu jest

zbędne i może posłużyć jedynie przedłużeniu postępowania, co jest sprzeczne z postulatem szybkości postępowania sądowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany organ rentowy, który zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając naruszenie art. 174 w związku z art. 6 ust. 2 pkt 4 oraz art. 15 i nast. ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) poprzez uznanie, że ubezpieczony był zatrudniony na umowę o pracę w okresie od 15.08.1975 r. do 29.05.1976 r. Pozwany zarzucił też naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na dokonaniu błędnej oceny materiału dowodowego.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Uzasadniając apelację pozwany podał, że Sąd Okręgowy nie przeprowadził innego postępowania dowodowego poza dowodem z akt sprawy oraz wyjaśnień samego zainteresowanego. Powyższe skutkuje naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na dokonaniu błędnej oceny materiału dowodowego oraz przyjęciu, iż wyjaśnienia wnioskodawcy stanowią wystarczający dowód potwierdzający wykonywanie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Okręgowy zobowiązaniem z dnia 09.10.2015 r. zobowiązał organ rentowy do hipotetycznego ustalenia kapitału początkowego przy uwzględnieniu spornych okresów jako okresy pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy przeliczył hipotetycznie kapitał początkowy przyjmując wynagrodzenia minimalne za sporne okresy od 05.09.1970 r. do dnia 22.09.1971 r., od dnia 28.09.1971 r. do dnia 15.10.1971 r. oraz od dnia 12.12.1972 r. do dnia 23.12.1972 r.

Ustalenia poczynione przez Sąd zostały oparte o tę dokumentację, która była dostępna organowi rentowemu. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Nie może być całkowicie dowolna, ale wynikać z przeprowadzonych dowodów. Sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszelkie towarzyszące im okoliczności które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Sąd oparł się wyłącznie na wyjaśnieniach ubezpieczonego. Ubezpieczony jako osoba zainteresowana wynikiem postępowania wskazywał na okoliczności, które są korzystne dla jego sytuacji prawnej. Nie poczynił starań aby w toku postępowania zgromadzić inne dokumenty poza przedłożonymi do akt rentowych.

Ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji i wskazał, że wobec braku zaświadczeń co do czasu pracy i zarobków czynił starania by pozyskać wymagane przez organ rentowy zaświadczenia, ale bezskutecznie. Nie jest prawdą, że orzekając w sprawie Sąd Okręgowy oparł się jedynie na zeznaniach ubezpieczonego, gdyż uwzględnił także zaświadczenia z Zakładu Karnego S., świadectwo kwalifikacji z Przedsiębiorstwa (...) oraz świadectwo zwolnienia z Zakładu Karnego K., a także zaświadczenia o okresach pracy w ZK K.. Ponadto Sąd Okręgowy nie zajmował się w ogóle okresem pracy od 15.08.1975 r. do 29.05.1976 r. i na ten temat się nie wypowiedział.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia i rozważania poczynione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oraz przyjmując je za własne co oznacza, że nie zachodzi konieczność ich szczegółowego powtarzania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27.03.2012 r., III UK 75/11, LEX nr 1213419; z 14.05.2010 r., II CSK 545/09, LEX nr 602684; z 27.04.2010 r., II PK 312/09, LEX nr 602700; z 20.01.2010 r., II PK 178/09, LEX nr 577829; z 08.10.1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 nr 3, poz. 60).

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów apelacji dotyczących naruszenia przez Sąd Okręgowy zasad postępowania. Trzeba bowiem mieć na względzie, że tylko niewadliwe ustalenia faktyczne mogą być podstawą prawidłowego zastosowania norm prawa materialnego.

Podkreślenia wymaga, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiąże go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Oznacza to, że sąd drugiej instancji nie może z urzędu wziąć pod rozwagę uchybień przepisom prawa procesowego nieobjętych zarzutami apelacji. Obowiązkiem tego sądu jest rozpoznanie podniesionych w apelacji zarzutów odnoszących się do przepisów postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.04.2011 r., I UK 357/10, Lex nr 863946 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, mająca moc zasady prawnej z 31.01.2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, poz. 55).

Apelujący zarzucił naruszenie przez Sąd I instancji przepisów postępowania jedynie w zakresie art. 233 § 1 k.p.c.

Według jednolitego stanowiska judykatury, możliwość zakwestionowania oceny dowodów w postępowaniu apelacyjnym jest ograniczona i sprowadza się do sytuacji, w których skarżący wykaże, że ocena ta była rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (por. wyroki: Sądu Najwyższego z dnia 26.01.2006 r., II CK 372/05, OSP 2008, nr 9, poz. 96; z dnia 07.10.2005 r., IV CK 122/05, Lex nr 187124; z dnia 27.07.2005 r., II CK 793/04, Lex nr 202087; z dnia 06.07.2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925; Sądów Apelacyjnych - w Poznaniu z dnia 10.09.2009 r., I ACa 550/09, Lex nr 756654; z dnia 25.01.2006 r., I ACa 772/05, Lex nr 186521; w Lublinie z dnia 25.04.2013 r., I ACa 67/13, Lex nr 1348125; z dnia 31.05.2011 r., I ACa 195/11, Lex nr 861318; w Krakowie z dnia 05.09.2012 r., I ACa 737/12, Lex nr 1223204 oraz w Gdańsku z dnia 09.02.2012 r., V Aca 114/12, Lex nr 1311946).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma racji apelujący zarzucając, że Sąd I instancji dokonał ustaleń faktycznych sprzecznie z zebraniem materiałem dowodowym. Według utrwalonego orzecznictwa sądowego błędna ocena dowodów polega na wyprowadzeniu z dowodów wniosków nie dających się pogodzić z ich treścią oraz na formułowaniu ocen - bez rozważenia całości zebranego w sprawie materiału, a także ocen sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi w związku z powyższym tylko wówczas, gdy strona apelująca wykaże sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Tymczasem – wbrew zarzutom zawartym w apelacji - Sąd Okręgowy wszechstronnie rozważył cały materiał dowodowy i wysnuł z niego prawidłowe wnioski, szczegółowo ustalając stan faktyczny sprawy i dokonując właściwej analizy zebranego materiału dowodowego, jaki zaoferowały mu strony.

Apelujący w wywiedzionej apelacji nie sprecyzował, które konkretnie z przeprowadzonych dowodów i w jakim dokładnie zakresie zostały błędnie ocenione, czy też zostały ocenione sprzecznie z innymi dowodami (też bez ich precyzyjnego wskazania).

Reasumując, należy stwierdzić, że art. 233 § 1 k.p.c. daje wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów i może stanowić punkt zaczepienia w apelacji jedynie wtedy, gdy posługując się wyłącznie argumentami jurystycznymi skarżący wykaże, że doszło do rażącego naruszenia ustanowionych w tym przepisie zasad oceny wiarygodności i mocy dowodów, a nie wówczas gdy będzie dążył jedynie do przeforsowania ustalonego przez siebie stanu faktycznego a w konsekwencji i oceny prawnej.

Ubezpieczony przedstawił zaświadczenie Zakładu Karnego w K. z dnia 05.03.2015 r. w którym podano w jakich okresach ubezpieczony podczas odbywania kary pozbawienia wolności wykonywał prace odpłatnie i nieodpłatnie. Jednocześnie wskazano, że zachowanych dokumentach brak jest danych dotyczących wymiaru czasu pracy (k. 3). W piśmie z dnia 05.05.2015 r. Zakład Karny w K. podał, że dokumenty dotyczące wynagrodzenia uzyskanego przez

ubezpieczonego za okres odpłatnie świadczonej pracy zostały wybrakowane, a ponadto w zachowanych dokumentach brak jest informacji dotyczących wymiaru czasu pracy ubezpieczonego (k. 9). Natomiast z pisma Zakładu Karnego w S. z dnia 06.08.2015 r. wynika, że ubezpieczony w okresie od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r. był zatrudniony odpłatnie w pełnym wymiarze czasu pracy, jednak nie zachowały się dokumenty, które umożliwiłyby ustalenie wysokości wypłaconego ubezpieczonemu wynagrodzenia (k. 17).

Należy zaznaczyć, że po ogłoszeniu zaskarżonego wyroku ubezpieczony złożył wniosek o zwrócenie się do (...) Sp. z o.o. w G. o udostępnienie dokumentów dotyczących jego pracy w Przywięziennym Przedsiębiorstwie (...) Zakładu Karnego w S..

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił powyższego wniosku z następujących przyczyn. Po pierwsze, informacja o analogicznej treści została już zawarta we wcześniej doręczonym organowi rentowemu piśmie Zakładu Karnego w S. z dnia 13.03.2015 r. (pismo na k. 40 akt pozwanego). Po drugie, z treści pism składanych przez ubezpieczonego organowi rentowemu przed wydaniem zaskarżonej decyzji wynika, że organ rentowy miał wiedzę o okresach pracy ubezpieczonego w czasie pozbawienia go wolności i w toku postępowania administracyjnego organ rentowy winien był – zgodnie z dyspozycją § 29 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237, poz. 1412) – zwrócić się bezpośrednio do Zakładów Karnych i zakładów pracy o udostępnienie dokumentów, które umożliwiłyby poczynienie ustaleń koniecznych dla prawidłowego rozpoznania wniosku ubezpieczonego z dnia 13.02.2015 r. (k. 28 akt ZUS). Po trzecie zaś, z adnotacji ubezpieczonego z dnia 17.03.2015 r. (na piśmie Zakładu Karnego w S. zawartym w aktach ZUS na k. 40) wynika, że w zasobach archiwalnych nie ma informacji o wysokości zarobków i czasie pracy.

W świetle powyższego nie zachodziły podstawy do prowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd Apelacyjny w zakresie wskazanym przez ubezpieczonego w jego piśmie z dnia 11.01.2016 r. (k. 57).

Zgodnie z art. 299 k.p.c., jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron.

Sąd Okręgowy zgodnie z treścią powyższego przepisu, a także uwzględniając dyspozycję art. 473 § 1 k.p.c. zasadnie dopuścił dowód z przesłuchania ubezpieczonego, który zeznał, że w okresach pozbawienia wolności, kiedy świadczył odpłatnie pracę, wykonywał ją w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe zeznania ubezpieczonego znajdują potwierdzenie w przywołanym wyżej piśmie Zakładu Karnego w S. z dnia 06.08.2015 r. (k. 17).

Z powyższych względów zarzut apelacji naruszenia przez Sąd Okręgowy dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. okazał się bezzasadny.

Należy też zaznaczyć, że postanowieniem z dnia 07.10.2015 r. (na k. 27v) Sąd Okręgowy zobowiązał organ rentowy do dokonania przeliczenia i sporządzenia decyzji hipotetycznej dotyczącej wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego przy uwzględnieniu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. Powyższej treści zobowiązanie doręczono pełnomocnikowi organu rentowego (k. 30) i w piśmie procesowym z dnia 16.10.2015 r. (k. 33) pozwany wykonał powyższe zobowiązanie.

Zarówno w postanowieniu Sądu Okręgowego, jak i w wykonaniu tego postanowienia wyliczeniu sporządzonym przez organ rentowy nie był zawarty okres od dnia 15.08.1975 r. do dnia 29.05.1976 r.

Okres od dnia 15.08.1975 r. do dnia 29.05.1976 r. nie był przedmiotem sporu przed Sądem Okręgowym, a nadto tego okresu nie wskazywał też ubezpieczony przy składaniu wniosku z dnia 13.02.2015 r. (k. 28-29 akt ZUS).

Również z treści sentencji i uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, aby przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie pozostawała kwestia okresu ubezpieczenia od 15.08.1975 r. do dnia 29.05.1976 r.

Tym samym z powyższych względów za całkowicie chybiony należy uznać zarzut apelacji dotyczący naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów art. 174 w związku z art. 6 ust. 2 pkt 4 oraz art. 15 i następnych ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez uznanie, że ubezpieczony był zatrudniony na umowę o pracę w okresie od 15.08.1975 r. do dnia 29.05.1976 r.

W zakresie objętym sporem Sąd Okręgowy rozstrzygnął bowiem o innych okresach, czyli o okresach od 05.09.1970 r. do 22.09.1971 r., od 28.09.1971 r. do 15.10.1971 r. oraz od 12.12.1972 r. do 23.12.1972 r. W powyższym zakresie prawidłowo zastosowano przepisy prawa materialnego.

W szczególności prawidłowo Sąd Okręgowy wskazał, iż okresy odpłatnej pracy w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, która była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy, należało zaliczyć ubezpieczonemu do stażu pracy, w oparciu o art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (w związku z art. 174 i art. 15 tej ustawy), zgodnie z którym za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15.11.1991 r. okresy pracy wykonywanej w czasie odbywania na obszarze Państwa Polskiego kary pozbawienia wolności, kary aresztu za wykroczenie oraz w czasie tymczasowego aresztowania – w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy określonego dla takiej pracy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

SSA Michał Bober SSA Maciej Piankowski SSA Lucyna Ramlo